

ISKRA

23. FEB.
LETO VI.
1967
Štev. 7.

TEDENSKO GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ISKRA — INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO, KRANI

Ing. Jože Bauman

Razmišljanje o našem upravljanju

Razvoj samoupravljanja je osnova za uveljavitev gospodarske reforme. To se poudarja iz dneva v dan. Pri tem služijo kot osnovne smernice za njegov nadaljnji razvoj: približevanje upravljanja neposrednemu proizvajalcu (del. enote) in delitev osebnega dohodka po delu. Pri uresničevanju teh načel pa se pojavljajo velike težave.

Največjo prepreko za prenos samoupravnih pravic na delovne enote predstavlja pomanjkanje meril za ugotavljanje dejanskega deleža teh enot v poslovanju celotne organizacije. Zagovorniki obstoječega sistema pravijo, da tako razdrobljeno ugotavljanje deleža zahteva dodatno administracijo, za katero ugotavljamo, da je preobsežna. Vprašanje je že tako, če je takšno gledanje pravilno, saj istočasno govorimo, da je finančno računovodstvo komaj sposobno zadoščati vsem zahtevam, ki jih postavljajo pred organizacije finančni predpisi in statistični obrazci. Mislim, da ne bom grešil, če rečem, da bi osnova za organizacijo in obseg finančno računovodskih in analitskih oddelkov morale biti potrebe po podatkih in pokazateljih, ki jih zahteva zasledovanje ekonomskih gibanj v proizvodnji, in vodenje poslovne politike, ne pa razni predpisi. Prav tako ne moremo zahtevati samostojnih obračunov po delovnih enotah zaradi razvoja samoupravljanja, če ti obračuni ne vodijo k doseganju boljšega vpogleda v poslovanje in s tem jasnejšemu odkrivanju vzrokov za slabe poslovne uspehe in stimulativnemu nagrajevanju proizvajalcev.

Drugo oviro pa predstavlja sam način delitve organizacije na delovne enote. Najbolj idealno bi bilo, če bi vsaka enota predstavljala zaključen proizvodni cikel. Če pogledamo prakso smo daleč od tega. Preveč poudarka je pri organizaciji enot bilo dano lokaciji nekega dela proizvodnje, kjer se pa odvijamo samo del v proizvodnem ciklu ali kakor bi ekonomist rekel »predstavlja le eno izmed stroškovnih mest.« Sedaj zbiramo večino podatkov v pov-

prežjih, o čemer priča tudi razmerje med produktivnimi in režijskimi delavci, ki je okoli ena (pol/pol). Vsakomur pa je jasno, da vsak razvijalec, tehnolog, planer, kontrolor itd. dela na konkretnem proizvodu ali skupini proizvodov. Zato mislim, da bi bilo nujno pristopiti k uvajanju analitike stroškov, (kjer predstavljajo tudi osebni dohodki strošek) ki bi predstavljali osnovo za delitev organizacije na delovne enote tako, da bi enota združevala stroškovna mesta enega proizvoda ali skupine proizvodov. Tista stroškovna mesta, ki so skupna celotni proizvodnji pa bi prav tako združevali v delovne enote (režijske).

Samoupravni sistem, ki ima za osnovo ekonomiko in upošteva tudi organizacijo, se da bolje izdelati, ker so pravice in dolžnosti posameznih samoupravnih enot bolj jasne in temeljijo na vlogi in deležu vsake delovne enote v proizvodnem ciklu. Nesprejemljivo je tolmačenje neposrednega upravljanja proizvajalcev tako, da ima vsaka najmanjša enota pravico odločati o vseh elementih poslovne politike od sredstev do investicij.

Težave, ki sem jih opisal, prav gotovo izhajajo iz tega, ker v Iskri pa tudi na nivoju republike in zveze samoupravljanje kot sistem v glavnem gradimo brez analiz in sistematičnega znanstvenega dela. Mislim, da je samoupravljanje po svojih organskih doseglo pomembno mesto v poslovanju organizacij in podjetij. Opaziti pa je precejšnjo stagnacijo v razvoju sistema metod in vsebine dela samoupravljanja in njegovih organov. Zato bi bilo nujno, da funkcijo upravljanja, ki je poleg vodenja najvažnejša funkcija vsake organizacije sistematično in strokovno, da ne rečem zelo znanstveno v okviru podjetja dalje razvijamo in s tem doprinesemo svoj delež k razvoju samoupravljanja v naši družbi. Sedanja načina dela, ko je tema — samoupravljanje prisotna samo ob raznih reorganizacijah in spremembah statutov, ne more vodi-

ti razen izjem k kakšnemu pomembnejšemu uspehu.

Zelzel bi se dotakniti tudi vsebine in metod dela samoupravnih organov, sicer vsebina že izhaja iz samega imena — upravljanje, vendar bi jo želel primerjati z vodenjem. Če rečemo, da pomeni upravljanje predvsem načrtovanje kratkoročne in dolgoročne poslovne politike preko letnih in srednjeročnih gospodarskih planov, pravilnikov o delitvi dohodka, osebnega dohodka in ostalih periodičnih obračunih, investicij-

(Dalje na 2. strani)

Elektronski računski center v Zagrebu ima garnituro ISKRA Z-23 V. Prihodnjič poročilo o posvetovanju o naših računalnikih in programerskih mizah

»APARATI«: neaktivnost sindikata

Sindikalna podružnica v tovarni električnih aparatov je imela svoj občni zbor v soboto, 18. februarja ob 17. uri. Glede na to, da je bil čas tako izbran, je bila udeležba

na občnem zboru dobra.

Zanimivo pri njih je to, da niso izvršili volitev za nov izvršni odbor na občnem zboru, temveč so ga izvolili v ponedeljek, kar na delovnih me-

stih. Na občnem zboru so sprejeli kandidatno listo in izvolili volilno komisijo. Iz poročila predsednika je bilo razvidno, da IO v pretekli mandatni dobi ni bil aktiven. Nekaj članov IO so med letom zamenjali zaradi neaktivnosti. Prav tako je padel očiitek tudi na mladinsko organizacijo, da ni pokazala svoje aktivnosti.

Diskutanti so se zavzeli, da je treba za naprej aktivnost sindikata povečati, saj je tudi pri njih vrsta zadev, o katerih mora sindikalna organizacija zavzeti svoje stališče in jih prek samoupravnih organov čimprej rešiti. Kritična pripomba je bila dana, da odnosi med delovnimi enotami niso najboljši, oz. da delitev in organizacija dela med njimi nista tako izdelani kot bi morali biti.

Oster očiitek je padel tudi na samoupravne organe, posebno v nekaterih DE, da so bili neaktivni. Člani DS se niso udeleževali sej itd. Tudi izbira kandidatov v DS ni bila dobra. Pripomnili so, da je potrebno za vnaprej posvetiti več pozornosti kadrovske politiki pri izbiri kandidatov za samoupravne organe.

Sanacija v tovarni ni povsem dobro uspela, ker se posamezniki ne držijo postavljenih nalog dosledno.

Mnogo kritike je bilo na račun delitve članarine, odločno pa so se zavzeli za to da bi se povečal odstotek čla-

Naš uvoz v januarju

Izmed domačih dobaviteljev panoge 114 (železna metalurgija) je v januarju najbolj kasnila Železarna Jelenice z dobavami vlečenih žic v palicah, vlečenih in luščnih jekel ter nekaterih hladno valjanih trakov. Dobave drugih materialov so potekale v redu. Vzlic sorazmerno velikim dobavam v lanskem letu od domačih dobaviteljev in iz uvoza pa je čutili v večini tovarnih pomanjkanje materialov železne metalurgije, kar je docela nerazumljivo, spričo iz meseca v mesec večjih zalog na razredu 3 (reprodukcijski material in surovine).

Tudi dobave bakrenih proizvodov potekajo letos bolje kot lani. Nekaj težav je le zaradi različnega prihoda materialov po sortimentu. Kot vse kaže, bo Zvezni urad za cene v kratkem odobril višjo ceno bakra in sicer za 320 S dinarjev pri kg. NO poroča o nerednih dobavah aluminijevih trakov in siluminov, medtem ko prihaja pločevina na skladišča v predvidenih terminih.

Tudi pri srebru izgleda, da se bo položaj letos obrnil na bolje. NO je uspela z nepo-

srednimi stiki z Rudnikom cinka in svinca v Trepči. Dobave bodo tako bolj redne in cene občutno nižje.

Tovarna kablov v Svetozarevu in ELKA iz Zagreba združujeta dobave dogovorjene za januar in februar zaradi predvidenih novih višjih cen lakirane bakrene žice. Za zdaj v naših tovarnah še ni čutili pomanjkanja teh žic zaradi precejšnjih zalog pri servisnih podjetjih, vendar pa bo postala preskrba že v kratkem problematična, če bodo ti zadržki obveljali še naprej.

Dobave bakrenih izdelkov so torej povsem odvisne od novih cen. Z novimi cenami pa je treba pričakovati tudi nove zveze predpise in možno povišanje cen naših proizvodov.

Obračunana čista vrednost uvoza reprodukcijskega materiala in surovin je znašala v januarju 969.702 dolarja ali 12.121.277 N din. Hkrati so se v istem času (od začetka do konca meseca) povečale zaloge na razredu 3 za 5.674.330 N din in so znašale tako ob zaključku leta 86.081.601,51 N dinarjev.

Marjan Kralj

(Dalje na 7. strani)

Razmišljanje o našem upravljanju

Novi TV sprejemniki tovarne Rudi Čajavec

(Nadaljevanje s 1. strani)

skih programov in statuta pomeni vodenje konkretizacije poslovne politike z najprimernejšo organizacijo, komunikacijami, nabavno, finančno in prodajno politiko z edinim smotrom prigrisporiti čim več ostanka dohodka in dvigniti osebnostni standard. Toda pogledimo, kako to praktično izgleda.

Vse materiale za samoupravne odločitve pripravljajo isti organi, ki jih izvajajo. Ze to dejstvo pove, da vsa odgovornost za strokovno opravljeno delo pade na vodstvene organe organizacije, ker je jasno, da samoupravni organi niso strokovni. To je njihova velika slabost in s tem obstaja možnost za slabe in kratkovidne odločitve. To do neke mere, lahko nadomesti dolgoletna praksa, kar pa ni dovolj za perspektivne poslovne odločitve, katerih posledice se pokažejo šele čez nekaj mesecev ali let. Pozitiven pa je pojav, da imajo samoupravni organi večinoma iniciativo pri ugotavljanju in reševanju problemov. Vendar to ne kaže na nesposobnost ali malomarnost vodstva organizacij, ki so kot prva pozvana za reševanje teh problemov.

Takšno stanje pomeni po eni strani potuho vodstvenemu kadru, po drugi strani pa praktičnem v delu samoupravnih organov, povzroča spreminjanje samoupravnih organov v operativne organe. Te trditve bi podkrepil z nekaj dejstvi.

Seje samoupravnih organov imajo običajno zelo natrpne dnevne rede. Večina materialom za seje prihaja tako pozno, da člani nimajo dovolj časa, da bi se temeljito pripravili in se o posameznih predlogih lahko pogovorili s svojimi volivci ter tako zastopali stališče širšega kroga. Vzrok za to pa so običajno precejšnje zakasnitve pri pripravljanju materialov s strani strokovnih služb po organizacijah, po drugi strani pa tako »visokostrokovna« vsebi na materialov, da je razumljiva le majhnemu številu samoupravljalcev. Zato je treba posvetiti več pažnje metodi pripravljanja materialov, ki bi morali vsebovati samo najnujnejše pravne formulacije, finančne in ekonomske podatke in obsežnejše prikazovanje problemov in utemeljitve predlogov za njihovo reševanje. Se vedno se premalo poslužujemo analiz in tako do marsikatero odločitve pride, zato ker nihče ne pozna boljše, istočasno pa večina ni prepričana, da je odločitev bila najboljša.

Ze dalj časa me moti številnost forumov na katerih se razpravlja, o raznih poročilih, analizah, pravilnikih in podobno. Izgleda, da bi naj takšen način široke razprave nadomestil strokovno obdelava

vo tem. Če bi računali, koliko nas to zaradi izgube časa stane, bi verjetno, že zdavnaj prenehali s takšnim načinom dela. Mislim, da demokratičnost ne bi bila okrnjena, če bi bile razprave samo enkratne in to na tistem mestu, ki o zadevi odloča. Vsi ostali bi po predhodni pripravi po svojih predstavnikih lahko uveljavljali svoja stališča.

Mislim, da smo pri gradnji sistema samoupravljanja, vsebini in metodah njihovega dela precej nerodni. Pogosto ugotavljamo, da razni predpisi, ki nalagajo samoupravnim organom precej dodatnega dela, ker zahtevajo njihovo odločitev, niso življenjski. Zakaj sprejemamo vsako breme nase, če je pa v poslovnem življenju običajno, da se z institucijo pooblastila razbremenijo odgovorna oseba? To ne bi pomenilo, da samoupravni organi spuščajo poslovanje organizacije iz rok, ker informiranost s tem ni ogrožena, poleg tega pa se lahko ob ugotovitvi zlorabe pooblastilo preklic. Poleg navedene prednosti obstaja še ena — poslovnost, to je hitrejša pot do odločitve, kar gotovo vodi k smotnejšemu gospodarjenju.

Dajem naslednji predlog: Cimveč kompetenc s področja plana, gospodarjenja s sredstvi, ukrepanje na osnovi rezultatov periodičnih obračunov, kadrovanja, nagrajevanja ipd. prenesti na delovne enote. Pri tem bi se posluževale tistega dela poročil in analiz, ki se tičejo

določene enote. Razne strokovne komisije, ki jih postavljajo samoupravni organi bi prav tako dobile pravico do dokončnega odločanja v primerih, ko njihov strokovni sestav jamči za pravilno odločitev. Da bi v takšne komisije res dobili strokovnjake, bi jih za delo v komisijah bilo treba posebej nagraditi, saj ga morajo opravljati poleg svojega rednega dela. Te komisije bi imele tudi pravico do vpogleda v materiale, ki služijo za sestavo analiz in poročil za samoupravne organe.

Pri takšnem delu samoupravnih organov se pojavi potreba po ojačitvi kontrolne funkcije, ki je potrebna za vsako uspešno vodenje in upravljanje. Ta funkcija, ki je bistvena zaradi preverjanja rezultatov, izvajanja sklepov in ugotavljanja njihovih posledic, bi lahko bila skupna za vodstva in samoupravne organe, organizacij.

Samoupravni organi bi na ta način pridobili na svoji strokovnosti, ne zaradi svojega sestava, ampak zaradi strokovnjakov, ki bi jih angažirali pri ocenjevanju materialov za seje, ocenjevanju in ugotavljanju posledic svojih sklepov, in vodenju poslovne politike.

Vem, da so moji predlogi nekoliko preuranjeni, saj niso razčiščeni in razmejeni niti pojmi, »vodenje« in upravljanje. Vendar je skrajni čas, da izpopolnimo metode in obogatimo vsebino dela samoupravnih organov.

Tovarna »Rudi Čajavec« v Banja Luki, naš kooperant na področju proizvodnje televizijskih sprejemnikov, je lani v celoti prodala vso svojo proizvodnjo obstoječih tipov TV sprejemnikov. Izdelala je 50.000 sprejemnikov za katero daje dveletno jamstvo, so si pa tudi glede dobre kvalitete in solidno organizirane servisne službe pridobili zaupanje kupcev.

Letos namerava tovarna povečati proizvodnjo televizijskih sprejemnikov na 70 tisoč in pri tem verjetno ne bo imela večjih problemov za njihov plasman, saj je precej kupcev, ki so že lani hoteli kupiti njene TV sprejemnike, moralo čakati na prve letošnje serije.

V kratkem bo dala tovarna »Rudi Čajavec« v prodajo nov tip televizijskega sprejemnika »Čajavec 671/Y«, ki bo imel 65 cm zaslon. Ta tovarna bo hkrati proizvajalec največjega in najmanjšega TV sprejemnika v Jugoslaviji. V bližnji prihodnosti pa bo tovarna »Rudi Čajavec« presenčila tržišče še z novim tipom TV sprejemnika, čigar cena bo za okrog 20.000 starih dinarjev nižja. Ne mi-

sli pa samo na domači trg, pač pa tudi na izvoz, za kar je pripravila dve vrsti sprejemnikov in sicer tip 661 in tip 672/Y, sprejemnika z najodobnejšimi konstruktivnimi rešitvami, ki zagotavlja zelo kakovostni sprejem slike in tona ter minimalno ogrevanje delov, oba tipa pa sta opremljena tudi z UHF napravo za sprejem drugega programa.

V zadnjem času je tovarna »Rudi Čajavec« omogočila svojim delavcem nakup televizijskih in avtomobilskih sprejemnikov na obroke. Vsak član delovnega kolektiva lahko kupi TV sprejemnik na brezobrestno 18 mesečno odplačevanje s tem, da ob nakupu vplača 10 % vrednosti kupljenega sprejemnika. To ugodno prilžnost so delavci tovarne z veseljem pozdravili in radi segajo po TV sprejemnikih, prav tako pa tudi po avtomobilskih sprejemnikih tipa »Tara«, s katerimi opremljajo svoja vozila.

Morda bi kazalo tudi v Iskri uvesti tak način prodaje nekaterih izdelkov članom delovnih kolektivov združenega podjetja?

OBVESTILO

Vabimo dopisnike iz naših organizacij, naj uredništvu čimprej pošljejo poročila o evidentiranju kandidatov za bližnje volitve in o zborih delovnih ljudi.

Zapiski z letne konference mladine ZP

V zadnjem glasilu »Iskre« smo lahko brali o poteku mladinske konference podjetja »Iskra«, vendar je prav, da se seznanimo tudi z vsebino izvečka razprave.

Kratka analiza dela tovarniških komitejev je pokazala, da je polovico mladinskih aktivov, ki uspešno delujejo, v nekaterih tovarnah pa je dejavnost mladih komaj še občutiti. Resne težave nastopajo v ZZA kljub temu, da je tam zaposlenih prek 100 mladih. Zapaža se, da mladina z višjo strokovno izobrazbo manj aktivno sodeluje v mladinski organizaciji, kar po eni strani lahko opravičimo s tem, da šolani kadri pridejo na delovno mesto v 23. ali 24. letu starosti.

Prav nič ohrabrujoče stanje ni v tovarni »Elektronika« Horjul, kjer bo morala KK z vso resnostjo pristopiti k izboljšanju trenutnega stanja.

V »Avtomatiki« na Pržanu je v ospredju problematika proizvodnega programa, ki trenutno ne zagotavlja ugodne perspektive. Tudi kadrovska struktura še ne odgovarja potrebam tovarne, saj je občutiti pomanjkanje visokostrokovnega kadra.

Ta problem se več ali manj pojavlja v vseh tovarnah ZP.

Potrebno bo izdelati dolgoročni plan kadrovanja celotnega podjetja in ga dosledno realizirati in tako postopoma doseči izboljšanje kadrovske strukture, ki je odvisna tudi od OD, ki so pri nas še prenizki, da bi vse strokovnjake lahko obdržali v podjetju.

V tovarni »Elektromotorji« Železniki — so imeli v drugi polovici lanskega leta velike probleme zaradi zastojev v proizvodnji. Vzrok: nepravilna oz. enostranska usmeritev prodaje izdelkov? Prav mladina je bila pri tem močno prizadeta, saj je 3/4 kolektiva mladih. Tudi v samoupravljanju se zdaleč ni čutili vodilne vloge mladih pri reševanju problemov, ker je še vedno ukoreninjena stara miselnost, da mladi niso sposobni enakopravno razpravljati, čeprav imajo večkrat dobre ideje. Pereč problem je izobraževanje kadrov, saj v Železnikih ni nobene strokovne šole in je zaradi tega študij otežkočen.

Manjšje težave nastopajo v »Elektromehaniki«, kjer mla-

dinska organizacija kljub nekaterim pomanjkljivostim uspešno deluje. Problem, ki se pojavlja v vseh mladinskih organizacijah, je v tem, da na sestankih vse preveč govorimo, ne znamo pa teorije praktično realizirati. Ta napaka odbija mlade od aktivnega delovanja.

Mnogo govora je bilo o poslovanju podjetja. Ugotovitve, da je bil lanski proizvodni plan skoraj v celoti dosežen, nas še ne smejo zapeljati, saj vemo, da s kapacitetami, kot jih imamo na razpolago, lahko dosti več naredimo. Stara napaka, ki se pojavlja pri nas iz leta v leto, je v tem, da zaradi nesmotrnega planiranja nekajkrat pa tudi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, zmanjka materiala in so delavci takrat brez dela, ko pa material dospe, pa hitimo tudi v nadurah izvrševati planske obveznosti, kot da se ne zavedamo, kako visoki proizvodni stroški pri tem nastajajo.

Tudi sanacijski program ni bil izpolnjen zadovoljivo in bo potrebno še veliko dela, da bomo znižali zaloge materiala, polizdelkov in izdelkov ter terjatve do kupcev.

Vse preveč obratnih sredstev nam leži zamrznjenih v skladiščih, za najnujnejše potrebe proizvodnje pa moramo najemati kredite in potem odplačevati visoke obresti. Vse to nam zmanjšuje poslovni uspeh podjetja in vpliva na OD, ki so v povprečju precej nizki, v nekaterih tovarnah pa tako »mizerni«, da ne zadoščajo niti za normalno življenje v današnjih pogojih.

Iz plana za letošnje leto je razviden občuten porast proizvodnje, vendar je to treba doseči s povečanjem produktivnosti, ne pa s povečevanjem števila zaposlenih. Vodilni kadri morajo ukreniti vse, da bodo strokovne službe, ki so življenjsko važne za uspešen razvoj tovarn in podjetij, dale od sebe res tiste rezultate, ki jih od njih zahteva kolektiv, to pa bo mogoče le, če bomo tiste ljudi, ki ne morejo ali nočejo zadovoljivo opravljati svojih zadolžitve, brez strahu zamenjali z boljšimi in požrtvovalnimi strokovnimi močmi pa naj gre za primer nekvificiranega delavca ali izobraženca. Za vse pa naj bo enako strog merilo.

Henrik Peternelj

Res premalo skrbi za delavce?

V prvi februarški številki dnevnika »DELO« (in podobno nekaj dni kasneje v »Delavski enotnosti«) je objavil kranjski dopisnik »Dela« L. Stružnik poročilo o razpravi na nedavnem občnem zboru sindikalne podružnice »Elektromehanike«. V poročilu pisec že v naslovu trdi, da delovni kolektiv »Elektromehanike« ni zadovoljen z delom sindikata, češ da premalo skrbi za delavce. V dokaz je navedel med drugim tudi izvleček analize osebnih dohodkov v preteklem letu.

Ni naš namen zanikati preizkušnje osebnih dohodkov delavcev. Vsi vemo, da so tako v »Elektromehaniki« kot v drugih proizvodnih enotah podjetja prenizki in pod republiškim povprečjem. Za oceno prizadevanja in skrbi odločujočih pri rasti osebnih dohodkov pa je treba upoštevati celotno gibanje osebnih dohodkov v preteklem obdobju ali vsaj leto dni prej in šele nato sklepati o brezbriznosti enega ali drugega.

V prid stvarnejše slike o tej vsekakor pereči problematiki smo poslali na podlagi podatkov kadrovske službe »Elektromehanike« uredništvu »Dela« članek z obrazložitvijo, ki ga objavljamo v celoti:

Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na zaposlenega je znašal v naši tovarni v letu 1965 — 48.879 S dinarjev, lani pa 69.240 S dinarjev. V enem letu je torej narasel za 42 odstotkov.

Na tako naglo povečanje je vplival po eni plati izpolnjen plan proizvodnje, nižji stroški poslovanja in skrajno varčevanje, po drugi plati pa sam sistem delitve osebnih dohodkov po delovnih enotah. Rezultati prvega periodičnega obračuna so namreč nakazali možnost, da zmoremo pri enaki kapaciteti in enakem številu delavcev povečati plan proizvodnje za približno 6 odstotkov. Na temelju te predpostavke smo že lani v maju korigirali obračunske osnove za vsa delovna mesta z večjim poudarkom pri kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcih in delno pri srednje in višje strokovnem kadru.

Ugodni gospodarski rezultati so se lani kazali v stalnem pozitivnem faktorju stmulacije, česar ni bilo pred-

lanskim. Če pa upoštevamo še dejstvo, da je tovarna zaključila l. 1965 s poslovno izgubo in, da smo imeli lani pozitivni poslovni rezultat, je jasno, da so morale vložiti tudi strokovne službe veliko naporov, da uspeh tovarne ni izostal. Nedvomno nas sedanjí rezultati še ne zadovoljujejo in vemo, da bo potrebno še dosti resnega in organiziranega dela prav vseh delavcev v tovarni, da si bomo osebne dohodke še bolj popravili.

Čisti osebni dohodki zaposlenih s polnim delovnim časom so se gibalí takole:

Razpon čistih OD v N dinarjih	Stevilo zaposlenih	1965	1966
od do			
301 400	80	5	
401 500	729	60	
501 600	1.064	475	
601 700	680	931	
701 800	375	737	
801 1.000	143	534	
1.001 1.200	102	617	
1.201 1.400	26	219	
1.401 1.600	3	75	
1.601 1.800	1	50	

Iz prikazane tabele je razviden premik števila zaposlenih prav v vseh razponih. Medtem ko je prejemale do 40.000 S dinarjev v letu 1965 še 809 delavcev, jih je bilo z istimi osebnimi dohodki lani le še 65. Ker znaša najnižji osebni dohodek po pravilniku tovarne 40.000 S dinarjev, smo skozi vse leto analizirali delo tistih delavcev, ki so prejemale manj. Po ugotovitvah in industrijskega psihologa in socialnega delavca gre tu v velikih primerih za delavce, ki zaradi osebnih zadev ne morejo doseči normalnega učinka. Med njimi je tudi nekaj primerov izredno slabega odnosa do dela. Proti tem so delovne enote že podvzele di-

sciplinske ukrepe. Tudi v razponu med 40.000 do 50.000 S dinarjev se je močno znižalo število delavcev in sicer za 589. V tem razponu so poleg nekvalificiranih delavcev (čistilke, skladiščni delavci in administratorji) tudi priučene delavke na nekaterih trakovih in v montaži rotacijskih strojev.

Povečanje števila delavcev v posameznih razponih je posledica korektur osebnih dohodkov v maju lani, kjer smo ne samo povečali obračunske osnove vsem delavcem, ampak tudi korigirali razmerja med posameznimi kvalifikacijami in profili, kar vse je bilo nujno zaradi velike fluktuacije prav kvalificiranih delavcev.

Boljše poslovanje tovarne se zrcali tudi v tem, da smo skrčili delo v podaljšanem delovnem času. Vzlic novim obsežnim konstrukcijskim nalogam v letu 1965 je napravil povprečno vsak zaposleni mesečno 3,02 nadure, lani pa le 2,90 naduri.

Vsekakor vlagajo upravni in samoupravni organi ter družbeno politične organizacije tovarne veliko naporov za povečanje osebnih dohodkov zaposlenih, vendar ob upoštevanju pravilne ekonomike iz okvirov realnih možnosti ne morejo in ne smejo priti. Ne oziraje se še na nekatere druge pomanjkljive navedbe v članku, ki so bile na občnem zboru sindikalne podružnice le predmet razprav, trditev, da tovarna premalo skrbi za delavce ni stvarna in kot kritika tudi ni utemeljena.

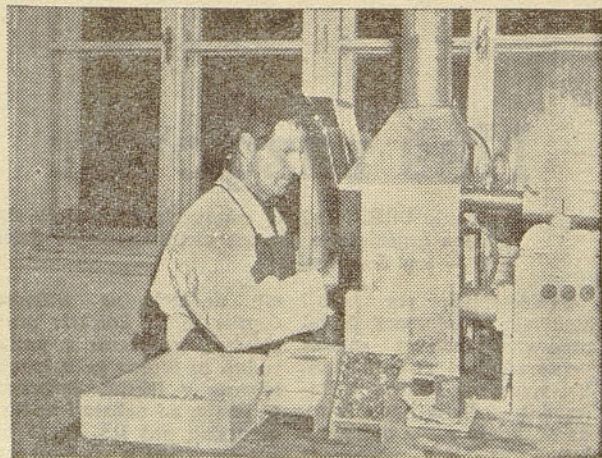
M. K.

Iz »Elektromehanike«

Mladinski informator

Po daljšem odmoru je TK ponovno organiziral priljubljeno obliko družabnega življenja »Tribuno mladih« in nanjo povabil najboljšega jugoslovanskega športnika — telovadca Mira Cerarja. Ta se je zelo rad odzval našemu vabilu in pred polno dvorano mladih smo poslušali njegove skromne in prijetne besede o vtisih in doživetjih s tekmovanjem v svetovni areni, kjer je tolikokrat uspešno zastopal barve naše države. Pokazal nam je tudi filmske zapiske s potovanja po Angliji ter z zadnjega svetovnega prvenstva v Pragi. Ob gledanju svetovnih mojstrov telovadbe smo postali še bolj ponosni na našega Cerarja, ki je s svojimi lepimi in elegantnimi vajami dosegel sam elitni vrh tekmovalcev in postal svetovni prvak v vajah na konju z ročaji. Naj bo njegov lik v zgled vsem mladim v Iskri, da se s skromnostjo in vztrajnim delom lahko zelo daleč pride.

Udeležili smo se tudi od-

Jože Kaplan v Dobrepolju točkasto vari sestavne dele

Lani presežen plan servisnih storitev

Tako pri prodaji rezervnih delov, kakor tudi pri servisnih uslugah je bil lani dosežen izredni poslovni uspeh, kar kaže na to, da sta ti dve dejavnosti leto za letom boljše.

Poglejmo najprej, kako je bilo s prodajo rezervnih delov, čeravno smo o tem poročali sproti za posamezni mesec. Realizacija prodaje rezervnih delov je po izrednem dosežku v decembru, ko je bil mesečni operativni plan presežen kar za 81 %, dosegla višino 24.243.891 novih dinarjev, kar je vsekakor zelo lep rezultat. Letni plan je na ta način bil presežen za 21 %. Znašal je 20.000.000 novih dinarjev. Če primerjamo realizacijo prodaje rezervnih delov v lanskem s predlanskim, vidimo, da je bila lani prodaja celo za 35 % večja od le-te v letu 1965. Ob povprečno enaki zasledbi zaposlenih v tej dejavnosti, saj se število zaposlenih bistveno ni spremenilo, pomeni takšen poslovni re-

zultat nedvomno dokajšnjo mero prizadevnosti delovnega kolektiva, zlasti še, če upoštevamo, da tudi na tem področju prepogosto spremljajo delo določene težave, izvirajoče največkrat iz pomanjkanja ustreznih materialov, zaradi česar tovarne ne uspevajo vselej zagotoviti zadostnih količin rezervoarnih delov.

Se celo z boljšim poslovnim rezultatom pa so lanske leto zaključile naše servisne delavnice. Svoj letni plan v višini 9.660.000 novih dinarjev so izpolnile 131 %, pri čemer je samo decemberska realizacija preseгла operativni mesečni plan za 87 %, oz. je znašala 1.549.789 novih dinarjev. Če primerjamo lanske realizacijo z leto v letu 1965, tedaj vidimo, da je bila lanska kar za 58 % večja.

Takšen poslovni rezultat servisne dejavnosti govori v prid nadaljnjim vlaganjem v servisno službo, saj se mora ta razvijati vsaj vzporedno z rastjo proizvodnje, če ne celo hitreje od nje. Vemo iz izkušenj, da ob vedno močnejši konkurenci na domačem tržišču, kupci veliko rajši segajo po izdelkih, pri katerih nimajo zagotovljeno solidno servisno službo. Ne smemo pa hkrati pozabiti, da smo pa prav v to dejavnost doslej vložili sorazmerno zelo malo, oz. manj, kot bi morali.

Najbolje se je v preteklem letu izkazala naša servisna delavnica v Splitu, ki je svojo letno obveznost izpolnila s 305 %, oz. za 124 % bolje kot leta 1965. Prav tako uspešno sta poslovno leto 1966 zaključili tudi servisni delavnici v Beogradu — 255 %, in v Skopju 252 %, medtem ko so ostale servisne delavnice ISKRE dosegle naslednji vrstni red: Zagreb 237 %, Maribor 228 %, Sarajevo 208 %, Kranj 150 %, Ljubljana 145 %, in Rijeka 136 %. Sežana pa 6.910 novih dinarjev prometa.

Upati je, da bosta tako prodaja rezervnih delov, kot tudi servisna dejavnost tudi v tekočem letu vložili vse napore za doseg čimboljšega poslovnega rezultata, kar je nedvomno koristen prispevek k uspehu poslovanja celotnega združenega podjetja.

Henrik Peternej

— 1

ZDRUŽENO PODJETJE ISKRA KRANJ prodajno servisna organizacija Ljubljana

sprejme v delovno razmerje sodelavko na delovno mesto

inozemskega korespondenta
v izvozu

Pogoji:

- srednja šolska izobrazba — ekonomska
- obvezno znanje italijanskega jezika, po možnosti še angleškega ali španskega
- znanje strojeписа
- zaželena praksa.

Ponudbe z dokazili o izobrazbi in življenjepisom pošljite na naslov: Združeno podjetje ISKRA Kranj, Prodajno servisna organizacija, Ljubljana — Kotnikova 6, sekretariat. Oglas velja do zasedbe delovnega mesta.

Naš razgovor

Vprašuje UREDNIŠTVO, odgovarja predsednik sindikalne organizacije tovarne elektromotorjev Železniki — tov. Jože Frelih

VPRAŠANJE: Na zadnji sindikalni konferenci je bil predvsem značilen »molk« neposrednih proizvajalcev. Vsi vemo, da tovarna v Železnikih doživlja hudo krizo, da obstajajo razna mnenja o krivdi oz. tudi nesoglasja pri vodečem kadru itd., zato je »molk« nerazumljiv. Kaj menite o tem kot novi predsednik sindikata?

ODGOVOR: Več ali manj smo vsi na jasnem, da letna sindikalna konferenca ni dala pravih zaključkov. Namesto razgibane razprave so bila brana nekakšna anonimna vprašanja, ki niso dosegla svojega namena. Obstaja jo mnenja, da navzoči, predvsem neposredni proizvajalci niso govorili zato, ker imajo neugoden občutek

nili dodatek na stalnost. Čeprav je bil kolektiv proti ukinitvi, predvsem v proizvodnji in čeprav ga nekatere tovarne v Iskrini skupnosti še imajo, so nekateri vodilni prepričali naš DS, da je bil sprejet sklep o ukinitvi dodatka na stalnost.

VPRAŠANJE: Kaj menite o tem: »Vodilni so prepričali člane DS?«

ODGOVOR: Člani DS niso tako podrobno seznanjeni z dogodki v tovarni (in ne samo pri nas!), ki bi kot upravljalci morali biti. Te probleme podrobno pozna le nekaj ljudi v tovarni. To vem zdaj, ko sem kot predsednik sindikata navzoč pri sejah upravnega odbora. Veliko stvari mi je zdaj bolj jasnih kot prej, zato tudi lažje doumevam in pojasnjujem drugim. Ko pretehtam to, vidim, da so tudi člani DS premalo seznanjeni s problemi, kaj šele neposredni proizvajalci. Gostje na

Z občnega zbora sindikalne organizacije v tovarni elektromotorjev v Železnikih

sejah DS so povečini vodilni delavci. Če je kdo dober in prepričljiv govornik kaj lahko prepriča člane DS, da glasujejo za nekaj, kar se kasneje pokaže za zmotno. Vendar si takrat (ne samo pri nas) ponavadi avtor, oz. prepričevalec umije roke, češ, saj je »to« sklenil DS. Odgovornost pade na člane DS, odgovorna oseba pa se skriva za samoupravne organe. Isto je tudi z odnosi. Tam, kjer je več struj med vodilnimi delavci, člani DS nikoli 100 % ne vedo, kdo ima prav in kdo ne. V tej

»megli« se lahko zgodi, da DS »nasede« boljšim prepričevalcem oz. boljše organizirani struji, kar lahko privede do nezaupanja kolektiva, apatičnosti, predvsem pa ne-discipliniranosti. Tudi visoka inteligenčna stopnja vodilnega kadra ima svoj vpliv na DS, kajti kako naj se laik zoperstavi prepričevalnim izvajanjem nekaterih strokovnjakov, čeprav se kasneje pokaže, da so bili v teh izvajanjih skriti določeni nameni posameznikov ali skupine.

VPRAŠANJE: Zaradi po-

manjkanja dela so menjaje se nekateri delavci doma. Kako kaže februar in naslednji meseci?

ODGOVOR: Trenutno imamo delo, vendar so zdaj nekateri doma zaradi pomanjkanja materiala, konkretno kolektorjev za motorje. Po pravici vam povem, da ne morem tega razumeti in razdoveden sem, kdo bo tisti, ki bo povedal resnico, zakaj materiala nismo pravočasno dobili. Že itak imamo nizke osebne dohodke (v montaži pod 30.000 S din) zaradi pomanjkanja naročil v preteklih mesecih — zdaj, ko jih pa imamo, pa ni materiala. Povem vam, da naš kolektiv zna delati, zna biti tudi požrtvovalen, vendar ga take in podobne stvari razdražijo. Kdo bo dal DS in kolektivu pravi odgovor — to bi bilo pa zdaj moje vprašanje?!

Pripomba uredništva!

To vprašanje je vsekakor umestno, zato menimo, da bi najbolje odgovorila Nabavna organizacija ZP. Ker bomo dopis objavili v glasilu, vabimo vodstvo navedene organizacije, da pošlje odgovor uredništvu do 25. februarja. Hkrati sporočamo, da bomo v naslednji številki nadaljevali s pogovori o problemih v Železnikih.

ABC

Ado

S seje UO »Avtomatika«

● STROGE ZADOLŽITVE PRI OSVAJANJU PROIZVODNJE EL. BRIVNIKOV ● RAZDELITEV STANOVANJSKIH KREDITOV ● ANALIZA STRUKTURE DELAVCEV DO LETA 1970 ● ODPRODAJA STROJEV IN NAPRAV, KI PROIZVODNJI »AVTOMATIKE NISO VEČ POTREBNI

Na 21. seji UO so člani v prvi točki razpravljali o nekaterih pritožbah glede odpovedi v obratu v Višnji gori. Po skrbnem proučevanju je odbor nekatere pritožbe upošteval.

UO je bil seznanjen z analizo rentabilnosti proizvodnje električnih brivnikov in sprejel sklep, da so uprava tovarne in strokovne službe dolžne, da delo že pri osvajanju proizvodnje organizirajo tako, da bodo analize in predkalkulacije imele stvaren odraz tudi v praksi. Prav tako je zadolžil upravo tovarne oz. direktorja, da se mora osvajanje električnih brivnikov odvijati točno po postavljenih rokih. O morebitnem odstopanju zaradi materialnih ali tehnoloških težav pa bo morala uprava tovarne, samoupravne organe takoj in sproti obveščati.

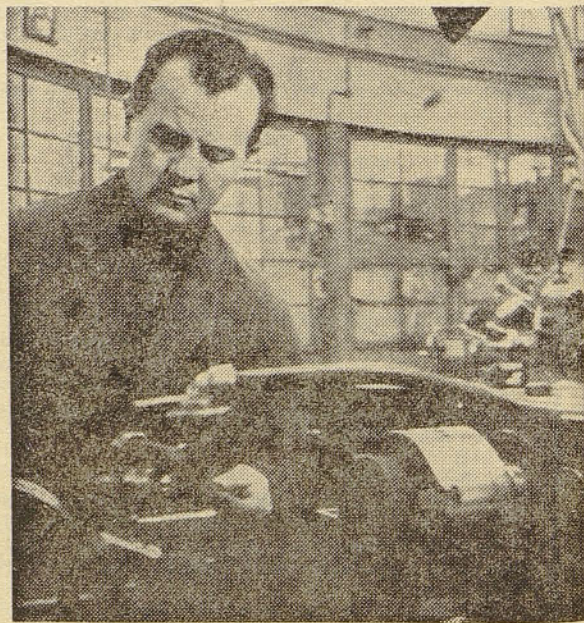
V nadaljevanju seje je UO osvojil predlog stanovanjske komisije o razdelitvi sredstev za stanovanja ter odobril kredite namenskim varčevalcem pri podjetju »Standard« in to tov. A. Jelenčiču, J. Jelenc in M. Menjalo. Posojilo bodo navedeni koristili po vrstnem redu in ko bo denar na razpolago. Isti kriterij je bil določen tudi za individualne graditelje (J.

Kunstelj, A. Kuhar, S. Resnik, S. Jakopič). Od sredstev za stanovanja iz leta 1966 in sredstev iz leta 1967 bo na razpolago 126.610,52 N din. Z odobritvijo navedenih kreditov bo porabljeno 90.685 N din, ostali znesek pa je rezerviran za morebitne stanovanjske probleme strokovnjakov, ki jih tovarna še potrebuje.

UO je sprejel na znanje analizo strukture delavcev do leta 1970, o kateri pa ni podrobno razpravljajal, temveč je sprejel sklep, da se z osnutkom strinja ter ga daje v razpravo kolektivu in v obravnavo posebni komisiji, ki naj strukturo delavcev do leta 1970 s strokovne in ekonomske plati temeljito preštudira in dostavi do 1. marca 1967 upravnemu odboru.

Dopisujte v »Iskro!«

Naslov uredništva:
Kranj, Savska loka 4
Tel. 22-221, int. 220

Posnetek iz orodjarne v tovarni elektromotorjev v Železnikih

Novi predsednik sindikata — Jože Frelih

pred morebitnim odpuščanjem delovne sile, s tem v zvezi je možno, da bi kdo kakšno delikatno vprašanje vzel preveč osebno, za kar bi pri nekaterih lahko dobil »črno piko«. Drugi, apatični — pa menijo, da nima smisla sploh še kaj govoriti, saj »ta višji« itak vse po svoje naredijo. Ta mnenja sicer povsem ne odgovarjajo dejanskemu stanju, vendar so iz psihološke plati (pomanjkanje dela, nizki OD, odnosi) do nekje lahko utemeljena.

VPRAŠANJE: Lahko navedete konkreten primer, kjer ni bila upoštevana želja kolektiva?

ODGOVOR: Težko je v trenutku navajati probleme, čeprav je teh več, pač pa se spomnim na čas, ko so uki-

Pregled lanskoletnega izvoza

Pri decembrski izvozni realizaciji smo v letošnji drugi številki glasila na hitro seštelili tudi lanski celoletni izvoz in ugotovili, da je podjetje izpolnilo plan izvoza glede na obveznosti do »Jugobanke« s 101,6 %. Sedaj so znane dokončne številke, ki se nekoliko razlikujejo od podanih, a so za malenkost še ugodnejše od prejšnjih.

Lanski celoletni seštevek izvoza vseh tovarn je dosegel vrednost 6.171.908 dolarja. Ker je pogodba z »Jugobanko« predvidevala izvoz v višini 6.020.000 dolarja, smo to obveznost po količini izpolnili s 103 %. Naš interni plan pa je predvideval izvoz 6.283.299 dolarja — torej je bil nekoliko višji od pogodbenega. Izpolnili smo ga z 98 %.

Nekaj slabša (79 %) je realizacija izvoza v konvertibilno valutno področje. Vzhodno področje smo sicer prekorčili z indeksom 236 %, vendar smo področje ostalega kliringa izpolnili z nekoliko slabšim rezultatom — 84 %.

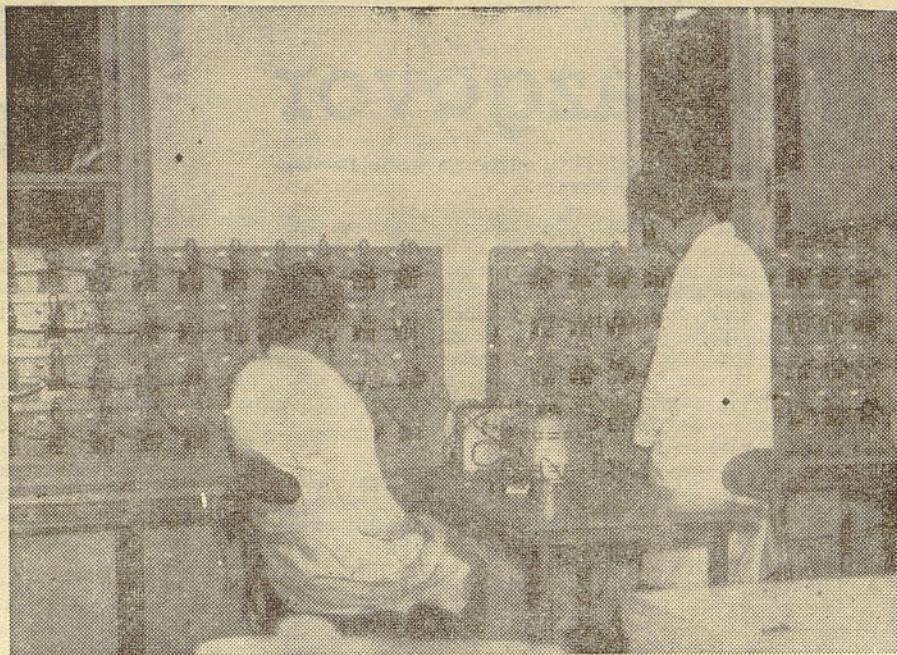
Iz navedenega je razvidna, da umirjena dinamika izvoza, ki je bila proti pričakovanju le nekoliko slabša v tretjem tromesečju leta. Razlikuje se v primerjavi z letom 1965, da ne raste več pri vsakem koncu trimesečja, kar je nedvomno posledica spremenjenega deviznega obračunavanja. V celoti je bil

izvoz lani za 47 % večji od leta 1965.

Ze površen pregled izvoza kaže velik porast v vzhodne države SEV, pa tudi v države Zahodne Evrope. Najbolj se je povečala prodaja izdelkov za devize na domačem trgu, čeprav še vedno zelo zaostaja za drugimi podjetji elektronske industrije v državi.

Letna izvozna lista vsebuje skupaj 46 držav uvoznice naših izdelkov. Na prvem mestu je Zahodna Nemčija, ki je nakupila kar eno šestino vsega našega izvoza. Po padajoči vrednosti sledijo: Turčija, Vzhodna Nemčija, ZDA, Češkoslovaška, Romunija, Madžarska, Italija, Svica in Anglija.

Marjan Kralj

Iz obrata tovarne električnih aparatov v Dobropolju: Tinca Žgajnar in Danica Miklič delata pri končni kontroli zaščitnega releja RB-2

Kljub težavam tudi v lanski maloprodaji zadovoljivi poslovni rezultati

Dva skopa podatka: letni plan maloprodaje 16.000.000, letna realizacija v letu 1966 pa 17.646.970 novih dinarjev, oz. 111 %. Torej tudi na področju maloprodaje v preteklem letu zadovoljiv poslovni rezultat. Glede na maloprodajno dejavnost v letu 1965 je bila lanska maloprodaja za 38 % višja, kar tudi ni slab poslovni učinek.

Najboljša izmed industrijskih prodajal je bila lani industrijska prodajalna v Splitu, ki je svojo letno obveznost presegla za 165 %, sledile pa so ji industrijske prodajalne v Ljubljani I. s 133 %, na Rijeki s 130 %, v Mariboru z 89 %, v Zagrebu s 57 %, v Skopju s 23 %, v

Sarajevu s 17 % in Ljubljani II. 100 %.

K letošnjim maloprodajnim uspehom je nedvomno precej pripomogla prodaja na novoletnem sejmu na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, delno pa tudi prodaja na obroke, ki jo je filijala v Ljubljani dovolila za člane delovnih kolektivov združenega podjetja ISKRA v času novoletnega popusta. Tu žal nimamo natančnejših podatkov, prav gotovo pa lahko rečemo, da imata ta dva načina maloprodaje svoj »raison d'être« in bi v prihodnje veljalo premisliti o tem, ali bi na tem področju kazalo doseči določene večje sprostitve in s tem tudi boljši finančni učinek.

Razglas

ZDRUŽENO PODJETJE
ISKRA KRANJ
tovarna
električnih aparatov
Ljubljana, Savska c. 3

razglašajo prosto delovno mesto

skupinovodje

v obratu Dobropolje na traku RB 2

Pogoji:

- kvalificiran elektromehanik,
- vsaj 3-letna praksa,
- odsluženi kadrovski rok.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Kandidati naj se javijo v kadrovskem oddelku tovarne.

DOPISUJTE V »ISKRO«!

Preskrba z materialom v drugem polletju 1966

Naše glasilo je objavilo poročilo »Elektromehanike« o nabavi materiala v prvem polletju. Podobne težave z reprodukcijskimi in ostalimi materiali, potrebnimi za našo dejavnost, je imela nabavna služba tudi v drugem polletju 1966. Še vedno se najbolj občuti težave z vsemi vrstami reprodukcijskima materiala in z različnimi sestavnimi deli, ki nam jih dobavljajo različni kooperanti in tovarne v okviru Združenega podjetja Iskra.

Prva nabavna skupina je imela največje problemov s hladno valjanimi trakovi special M, ojačenimi za globoki vlek. Železarna Jesenice, edini dobavitelj v državi, se ni vedno držala pogodbenih rokov, kar je terjalo večjo porabo dekapiranih pločevin, ki pa so bile planirane za druge izdelke. Pomagati smo si morali tudi na ta način, da smo nabavili širše trakove, jih nato rezali v ustrezne širine trakov. S tem smo imeli dodatne stroške in več odpadka.

Dinamo trakovi MD 200 so predstavljali tudi v drugem polletju isti problem kot v prvem polletju. Železarna Jesenice je imela težave s polfabrikati, tako da pogodbeno obveznost ni izvršila. Namesto trakov smo morali uporabljati dinamo pločevino MD 200. Tudi pločevina je bila večkrat kritična. Železarna Jesenice predstavlja največje težave kvaliteta (watne izgube) in smo morali v skrajni sili uporabljati večkrat pločevino z večjimi wattnimi izgubami n.

pr. MD 240. Šele v zadnjem času je Železarna Jesenice uspela z izdelavo dinamo trakov MD 200 in upamo, da se ne bo spet zataknilo z dobavami.

Specializacija Železarne Jesenice, ki je opustila proizvodnjo navadnih jekel nam je veliko škodovala. Morali smo skozi celo leto 1966 uvažati precejšnje količine navadnih jekel, kvalitete C 45 K, Sd 37 K, vlečene žice spec. M 1/2 trde, pa valjane vijake v celotnem potrebem asortimanu in količinah.

Baker in njegove zlitine so predstavljale največje glavice nabavni službi. Valjaonica bakra Sevojno kljub vsem intervencijam nabavne organizacije ZP in naše nabavne službe v tovarni ni izvršila svojih ob-

vez. Dobavila nam ni precejšnje količine MS trakov in bakrenih pločevin. Posledica nerednih in količinsko premajhnih dobav je bilo pomanjkanje bakra, višje cene bakra na svetovni borzi in izvozne obveznosti polizdelkov.

Tvornica lakih metala »Boris Kidrič« Šibenik je zelo neredno dobavljala Al proizvode. Med najbolj kritičnimi so bili vedno Al trakovi 100 x 1,2 mm za kolut števca, 320 x 1 za pokrov števca T1, silumin L11 še posebno pa L32 za litje odlitkov.

Zaradi pomanjkanja Al zlitin smo morali reševati problematičnost s tem, da smo sami v livarni legirali silumin iz K11 na L32 z dodatkom bakra. Specializirana trgovska podjetja v dr-

žavi so nam nekajkrat dobavila Al zlitine slabe kvalitete, ki smo jo morali vrati. Kot ostali proizvajalci, tako tudi proizvajalec iz Šibenika vedno trdi, da je vzrok nerednih dobav velika izvozna obveznost ali redukcija električne energije.

Pohvaliti moramo »Impol« Slovenska Bistrica, ki je svojo pogodbeno zadolžitev v redu in pravočasno izpolnil. Prav tako je zelo dobro izpolnila obveze nasproti naši tovarni Mariborska livarna Maribor, ki nam dobavlja medeninate profile različnih oblik, med njimi tudi medeninate profile za tuljke, ki jih rabimo za električne števce.

Skozi celo drugo polletje je obstajal problem čistega srebra 110 x 0,15 mm. Proizvajalec Kombinat obojenih metala Prokuplje niti enkrat ni pravočasno dobavil srebrnih trakov, ki jih rabimo pri proizvodnji koordinatnih stikalnikov. Imeli smo dosti

Naš razgovor

Vprašuje UREDNIŠTVO, odgovarja vodja montaže števec, tov. Stane Kern

VPRAŠANJE: Na konferenci je mladina dokaj govorila o raznih težavah, ki jih doživlja montaža števec. Isto trdijo tudi delavke v tej montaži. Vzrok je večkrat zaradi kvalitete sestavnih delov, kvarov orodij, konstrukcijskih napak ipd., Vse to znižuje delovni enoti predvideno plansko zadolžitve, s tem v zvezi pa tudi osebne dohodke. Kaj menite o tem?

ODGOVOR: Pri vsakem uvajanju novega izdelka lahko nastopijo nepredvidene težave tako glede kvalitete sestavnih delov, kvarov orodij, konstrukcijskih napak, nepravilne izbire materialov, nepoučenosti izvajalcev dela itd. Napake na sestavnih delih, ki nastanejo zaradi omenjenih težav, imajo lahko precejšnje posledice posebno tedaj, če se v montaži ukine sestavljanje že utečenega izdelka, uvaja pa se nov, ki ni dovolj preizkušen.

Nujno je, da se pred uvedbo novih izdelkov izdelajo pravočasno in kvalitetno vsi sestavni deli in da se izvršijo poskusne serije najprej v manjši, kasneje pa v večji količini. Vse napake, ki se opazijo, bi se morale takoj odpraviti. Šele, ko bi bila večja količina izdelkov izdelana brez napak v poskusni seriji, se lahko ukine star izdelek, ter prične sestavljanje novega v redni proizvodnji.

Za uresničitev navedenih pogojev morajo skrbeti razne službe, kot konstrukcija, nabava, orodjarna, oddelek poskusne proizvodnje, produkcija delov, montaža itd.

Če v nekem oddelku oz. službi, ki skrbijo za izvajanje planiranega dela, neka oseba ali skupina terminsko ne izvrši svojih nalog, pač pride do večjih zastojev, ki vplivajo na osebne dohodke posameznikov, tovarna kot celota pa ne ustvari finančnih sredstev, kot so bila planirana.

VPRAŠANJE: Kaj menite o zniževanju stroškov, kajti znano je, da je tudi to pogoj za večje dohodke?

ODGOVOR: Strinjam se, da je zniževanje proizvodnih stroškov pot k večjim dohodkom — žal, pa dostikrat ne moremo vplivati na to. Samo primer: Lani smo pričeli z izdelavo dveh novih izdelkov. Ker niso bile predpriprave pravočasno in v redu izvršene, so nastali razni zastoji, ki so dokaj vplivali (posredno ali neposredno) na osebne dohodke vseh članov naše tovarne in ne samo montaže. Znižanje stroškov — to je zelo širok pojem. V njem je zajeto vse: od nakupa osnovnega materiala do postopkov dela na podsestavih in montaži. Če moramo zaradi čakanja na sestavne dele ustaviti montažo izdelka ali če izdelujemo nekompletne števce (brez številčnika, pokrovov, napisnih tablic ipd.) in če hočemo to nadoknaditi, moramo uporabiti več ur dela, kar pa vodi k manjšemu dohodku nasploh. Vsa popravila orodij, ki so zaradi kakršnegakoli vzroka defektna, vsi slabo izdelani števci na traku ali v umerjevalnici, vsi slabo izdelani podsestavi, bremenijo izdelek, s tem pa povečujemo stroške in znižujemo OD.

Na kratko smo pred časom že zapisali, da so v obratu tovarne električnih aparatov v Dobropolju pred koncem lanskega poslovnega leta ukinili proizvodnjo televizijskih stabilizatorjev, namesto le-teh pa delavce in delavke začeli prekvalificirati za proizvodnjo novega bimetalnega zaščitnega releja RB-2, ki naj bi polagoma zasedel vse zmogljivosti delovnega kolektiva s tem, da bi sredi letošnjega leta prenehala proizvodnja B-10 in DSO-15A.

Prva skupina delavcev, ki zdaj že normalno proizvajajo serije zaščitnega releja RB-2 in ki si je zagotovila ugoden plasman na tržišču, se je iz Dobropolja vozila v matično tovarno v Ljubljani, kjer se je usposobila za to vrsto proizvodnje. Tu si je pridobila potrebno znanje in izkušnje, da je tako 4. januarja letos začela z redno proizvodnjo na

VPRAŠANJE: Ali javljate stvari, kot ste jih navedli, komisiji za obratno škodo? Zakaj se vzroki takih zastojev hitreje ne rešujejo?

ODGOVOR: Kdaj, kje, zakaj ali pa sploh ne — to so dnevna vprašanja, ki jih postavljajo razne osebe v posameznih službah, v zadnjem času pa tudi komisija za obratno škodo. Prepozno ugotavljamo razne napake posameznih služb ali pa oseb tedaj, ko stojijo tekoči trakovi, nepravilno pa je tudi to, da se ne izvajajo sankcije proti tistim službam, ki povzročajo neredno poslovanje oz. zastoje v proizvodnji.

ABC

Popolna specializacija in hitro naraščanje proizvodnje

prvem traku RB-2. Ta način usposabljanja, oz. prekvalifikacije je sicer terjal od delavcev precej naporov, vendar vse to ni bilo zaman, kajti ti delavci so si pridobili tolikšne izkušnje, da zdaj lahko naprej usposabljujejo še ostale delavce v obratu in je s tem odpadla potreba, da bi le-te usposabljali v tovarni v Ljubljani.

Tako je že v prvih dneh januarja začela s priučevanjem in začetno proizvodnjo tudi druga skupina, torej drugi trak RB-2. Ti bodo pod strokovnim vodstvom in za zdaj še brez delovnih norm, pridobivali delovne izkušnje do konca februarja, v marcu pa bodo že lahko zastavili povsem normalno normirano proizvodnjo. Pri tem jim seveda vneto pomagajo delavci iz prve skupine, priučene v Ljubljani, da bi čimprej obvladali proizvodnjo RB-2. To jim bo prav gotovo uspelo, saj se iz dneva v dan na osnovi doslej pridobljenih izkušenj pri delu približujejo normi.

Medtem, ko trenutno v obratu Dobropolje tako že tečeta dva trakova za proizvodnjo bimetalnega zaščitnega releja RB-2, pa nameravajo postopno prenehati s proizvodnjo relejev B-10 in daljinskih oljnih stikal DSO-15A, tako, da bi že v drugi polovici letošnjega leta opustili v celoti njuno proizvodnjo in celotne proizvodne zmogljivosti usmerili v proizvodnjo RB-2, katerega tržišče potrebuje vedno večje količine. RB-2 pomeni koristno novost na področju stikalne tehnike, s svojo kakovostjo pa si je tudi zagoto-

vil plasman.

Ker RB-2 še ne izdelujejo v zadostnih količinah, bodo s 1. aprilom začeli priučevati, podobno kot se zdaj kar doma v Dobropolju druga izmena — tretjo izmeno, oz. tretji trak, prve dni julija pa bodo začeli priučevati celo še četrto izmeno tako, da bo z dokončno ukinitvijo proizvodnje B-10 in DSO tekla proizvodnja RB-2 v štirih izmenah; oz. na štirih trakovih. V obratu Dobropolje pa so se lotili še drugega. Pregledali so namreč režijska delovna mesta in pri tem ugotovili, da jih bodo v prihodnje imeli sedem odveč in, da ne bi 98 članskega delovnega kolektiva za teh sedem delavcev skrčili, jih bodo priučili za delo v proizvodnji. V ta namen bodo priučili skladišniške ter odvisne transportne delavce, delno pa tudi delavce iz kontrole.

Tako bo prav za prav dosežena v obratu Dobropolje popolna specializacija proizvodnje, s katero bodo lahko domačemu, pa, morda tudi tujim tržiščem zagotovili zadostne količine iskanega RB-2, kot kaže, pa se bodo znali tudi v bodoče, če bodo to terjali pogoji prodaje njihovih izdelka, pravočasno prilagoditi potrebam tržišča, s tem pa zagotoviti delo in zaslužek delovnemu kolektivu v Dobropolju.

Vsekakor za takšno reševanje proizvodnje in drugih vprašanj v obratu Dobropolje zaslužijo priznanje, k temu pa pristavljamo še dobre želje, da bi v prihodnje delali ob čim manjših težavah in problemih in s čim boljšimi poslovnimi rezultati.

—C—

potovanj v Prokuplje, sicer bi bila težava zaradi pomanjkanja še večja. Kvaliteta trakov je bila slaba, vzrok temu pa prekomerni izmet. Proizvajalec se je opravičeval glede kasnitev zaradi pomanjkanja srebra, ker dobavitelj Rudnici olova in cinka Trepča iz Zvečana ne dobavlja srebra v blokkih dovolj in pravočasno. Težave smo imeli tudi, ker je dobavitelj zahteval za dobave predplačila.

Sedaj je problem srebrnih trakov odklonjen, ker jih zaradi omenjenih problemov uvažamo. Prva količina 200 kilogramov je že prispela. Kvaliteta je odlična, cena pa nižja od domačega proizvajalca.

Druga nabavna skupina je imela večje težave z lak žicami. Več kot z okroglimi žicami je imela s profilnimi 2 x 2,9, 4 x 2,5 in 3 x 5 mm, ki jih izdeluje Fabrika kabela »Moše Pijade« Svetožutovo. Če

prav je bilo potrebno nekaj prevozov z našimi avtomobili, pa linija električnih števec ni imela večjih zastojev.

Kritična točka so tudi ležaji, ki jih rabimo za vzdrževanje strojev. V teh primerih gre izključno za specialne ležaje, ki jih grosistična trgovska mreža ne drži na zalogi, ker skoraj ni povpraševanja, zato moramo največ teh ležajev uvažati. Z nabavo rezilnega orodja smo naleteli čisto na težave, ker koristniki tega orodja večkrat zahtevajo orodja, ki niso standardna, kot n. pr. krožne žage, spiralni svedri na dve decimali, svedri za lahke kovine in levi spiralni svedri.

V bodoče bi bilo potrebno tehnološke postopke prilagoditi orodje, ki jih izdelujemo v državi. Saj bi bila lažja in hitrejša nabava, orodja bi bila cenejša, s tem pa tudi naši končni izdelki.

Tretja nabavna skupina je imela mnogo težav v drugem

polletju 1966 predvsem zaradi tega, ker so to izključno sestavni deli po naši tehnični dokumentaciji. Vse kupljene dele nam izdelujejo razni kooperanti, težave pa so nastopale pri naslednjih podjetjih in sestavnih delih:

Pri transformatorjih, ki nam jih izdeluje »Elra« Škofja Loka, je vedno nastopal problem pravočasne izdelave zaradi neizpolnjevanja terminov za trafo liste, ki smo jih dolžni dobavljati po obstoječi pogodbi med »Elro« in »Elektromehaniko« Kranj. Slične težave smo imeli z raznimi sestavnimi deli, ki jih prav tako izdeluje »Elra«, glavni vzrok temu pa so bila prepozna naročila s strani obratov v naši tovarni. Letvice UVVL nam je dobavljala tudi »Elra« Škofja Loka. Ker pa smo imeli z dobavami stalne težave in sicer so potekale izredno neredno in v slabi kvaliteti, smo bili prisiljeni poiskati novega

dobavitelja. Sedaj so letvice v redu, v tovarno jih dobivamo pravočasno v boljši kvaliteti in znatno ceneje.

Z vzetimi ni bilo posebnega problema, vendar smo imeli s Tovarno »Slavko Rodič« Bugojno in Tovarno avtomobilov Maribor večkrat težave pri ureditvi tehnične dokumentacije oz. sprememb, ki so kasneje nastopale. Velike nevednosti smo imeli z UV motorji za kinoprojektorje, ki smo jih svoječasi izdelovali doma, kasneje pa so bili prenešeni v Mikron Prilep. Od 100 naročenih UV motorjev v letu 1966 smo prejeli šele v letu 1967 celotno količino, vendar je bilo od tega dobrih le 20. Ker pa so bili motorji skrajno kritični za izvoz kinoprojektorjev, smo morali popravila izvršiti sami, seveda v breme dobavitelja. Na ta način smo usposobili še nadaljnjih 28 kritičnih motorjev.

Tovarna TUB Dubrovnik

nam izdeluje ogljeno grafitne krtačke za rotacijske stroje. Skozi vse leto 1966 smo imeli težave s kvaliteto, ker je bil glavni vzrok slaba kvaliteta vzmeti.

V Saturnusu Ljubljana imamo večni problem glede izdelave napisnih litografiranih in eloksiranih tablic. Tehnična dokumentacija še vedno ni urejena, tako da bi mogli nemoteno poslovati s proizvajalcem. Stalno se s strani razvoja pojavljajo spremembe in to največkrat takrat, ko so tablice v izdelavi. Poleg tega se pojavlja problem tudi zaradi tega, ker v Saturnusu primanjkuje odgovarjajoče debeline pločevine. Naša zahteva je, da morajo biti tablice v debelini 0,5 mm, v glavnem pa nam Saturnus zaradi pomanjkanja te pločevine dobavlja tablice iz pločevine 0,3 mm, kar pa le zasilno ustreza našim pogojem. Hkrati nastopajo tudi težave pri izdelavi samih klišejnih

Izvillečki iz sklepov samoupravnih organov

ELEKTROMECHANIKA

● Upravni odbor je sprejel na znanje pripombe, ki so jih strokovne službe ZP posredovale na predlog tovarne glede financiranja v letošnjem letu.

Za višino posameznih stroškov v letošnjem letu je potrebno dobiti sporazum strokovnih služb ZP, vendar skupni stroški ne smejo presegati že planirane kvote.

● Upravni odbor je obravnaval in potrdil korigirane normative in koeficiente obračanja zalag skladišč razredov 3 in 5 za 1. 1967.

Delovne enote so dolžne vložiti vse napore za izboljšanje stanja ter za doseg postavljenih normativov.

● Upravni odbor je potrdil plan stroškov za 1. 1967 po delovnih enotah ter vrednost produktivne ure dela posameznih strokovnih mest.

Finančna služba naj ponovno oceni vrednost produktivne ure galvanike in lakirnice obrača ATN.

● Upravni odbor je obravnaval problematiko proizvodnje obrača mehanizmov v Lipnici in ugotovil, da se leta nahaja v velikih težavah zaradi pomanjkanja dela, ki izhaja iz znižane proizvodnje dvotarifnih števecov.

Zaradi ozke specializacije obrača mehanizmov ter njegove oddaljenosti od matične tovarne, je upravni odbor smatral, da je nastali problem možno rešiti le s prenosom ustrezne proizvodnje iz matične tovarne v ta obrat. Zato je sklenil, da se iz obrača ATN prenese proizvodnja števecov pogovorov in iz produkcije delov obdelava številčnih kolutov.

V tej zvezi je potrebno za obrat mehanizmov v Lipnici

nabaviti ustrezen kompresor, za kar naj tehnične službe do prihodnje seje UO pripravijo predlog.

● Upravni odbor je potrdil plan proizvodnje za marec, z naslednjimi vrednostmi: — skupna proizvodnja 19.639.171 N din, eksterna proizvodnja 18.849.131 N din

● Upravni odbor je sprejel na znanje poročilo o izpolnitvi plana izvoza v januarju letos, po katerem je bil plan izvoza tovarne dosežen s 85,80 %, plan izvoza PSO za tovarno pa z 79,25 %.

● Upravni odbor je sklenil, da tovarna Elektromehanika prevzame pokroviteljstvo nad tekmovanjem učenec poklicnih šol Gorenjske, ki bo v času od 23. do 25. fe-

bruarja v prostorih Solskega centra ZP Iskra v Kranju.

Za izvedbo tekmovanja odobrava upravni odbor iz sredstev za izobraževanje 250.000 S din in dva vrtna stroja EVS 06 za nagrado.

● Po predlogu komisije za izobraževanje odobrava upravni odbor, da se pri Delavski univerzi v Kranju organizira seminar o varstvu pri delu za trideset vodstvenih delavcev iz posameznih delovnih enot. Kandidate določi oddelek za družbene zadeve.

Upravni odbor v tej zvezi odobrava plačilo stroškov seminarja in vsem udeležencem v dneh seminarja izhod iz tovarne ob 12. uri.

RAZGLAS

»ISKRA« tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov — Obrat števecov

razglasa

naslednja prosta delovna mesta:

1. RAZVIJALEC — VISJI INŽENIR
2. VODJA DELAVNICE
3. SAMOSTOJNI KORESPONDENT
4. PRODAJNI REFERENT
5. SAMOSTOJNI KONTROLOR
6. KONTROLOR

POGOJI:

1. Inženir I. stopnje oz. tehnik z vsaj 5-letno prakso na področju konstruiranja finomehaničnih izdelkov.
2. VK finomehanik z najmanj 10-letno prakso na finomehaničnem področju.
3. Srednja administrativna šola s pasivnim znanjem nemščine oz. angleščine, najmanj 5-letna praksa na področju administracije.
4. Srednja ekonomska šola z vsaj 3-letno prakso.
5. VK finomehanik z najmanj 5-letno prakso.
6. KV mehanik.

Pismene ponudbe sprejema kadrovski oddelek tovarne »ISKRA« ELEKTROMECHANIKA Kranj, Savska loka 4, do 8. marca 1967.

● Upravni odbor odobrava plačilo stroškov predavatelja na seminarju za novo izvoljeno vodstvo mladinske organizacije.

● Upravni odbor je naknadno odobril dve praktični nagradi za tekmovalce Zimskih športnih iger podjetja ISKRE in sicer: telefonski aparat ATA 11 in vrtni stroj EVS 06.

● Upravni odbor je na predlog vodstva in samoupravnih organov delovne enote plan in nabavo odobril da se Dragu Čopiču, nabavnemu referentu, izplača enkratna nagrada v višini 40.000 S din neto, ker je prodal 11.720 krogljnih ležajev v vrednosti 8.177.532 S din, ki za tovarno niso bili uporabni in so bremenili razna skladišča.

NAPRAVE

SKLEPI

16. UO (8. 2. 1967)

● UO je vzel na znanje poročilo o izvršitvi plana za mesec januar 1967.

Glede na to, da je neizvrševanju plana v veliki meri vzrok materialna problematika, UO zadolžuje direktorja ing. Železnika, da skupno z vodjem KS tov. Vertačni kom izdela predlog, kaj je treba ukreniti, da bi se izboljšalo poslovanje nabavne službe in ta predlog predloži upravnemu odboru.

● UO se strinja s stališči uprave tovarne glede stroškov iz razdelitve obveznosti, ki izvirajo iz poslovanja ZP ISKRA do konca leta 1965.

● UO predlaga delavskemu svetu, da odobri sklenitev pogodbe s Stanovanjskim podjetje Lj.-Bežigrad o prenosu stanovanjskega fonda tovarne.

● Na predlog sindikalne podružnice tovarne, UO odobrava za dne 7. 2. 1967 udeležencem krvodajalske akcije plačan prost dan.

Neaktivnost sindikata

(Nadaljevanje s 1. strani)
narine, ki ostane v tovarni. Težišče dela sindikata je preneseno v delovne organizacije, nimajo pa finančnih sredstev, da bi svoje delovanje razširili. Eden izmed govornikov v razpravi je dejal: »Naša dobra finančna situacija v preteklem letu, nas ne sme uspavati. Budni moramo biti na vsakem koraku, da ne zaidevmo v težave. Tudi pri nas nekateri artikli ne gredo več dobro v promet. Zaloge se večajo in če nam danes še gre sorazmerno dobro, moramo kljub temu že misliti, kako bomo morebitne težave v prihodnje premostili.«

V prihodnjem letu imajo v planu razdeliti sedanjo tovarno v tovarno relejev in novo tovarno signalno-varnostnih naprav.

Osnovno njihovo težišče je proizvajati artikle, ki ekonomsko opravičujejo njihovo proizvodnjo. Sedaj imajo v izdelavi nov pravilnik OD, ker so na starega imeli precej pripomb.

Dober finančni rezultat v letu 1966 jim zagotavlja, da bodo v letošnjem letu lahko normalno poslovali in ga prav tako dobro zaključili.

Upajmo, da bodo izbrali tudi dobro vodstvo sindikalne organizacije, katere bo bolj aktivna in plodna. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da bo uspeh dober, če bodo pri delu sodelovali vsi člani sindikata tovarne.

Janez

skic, ki jih izdelujemo na domačem papirju, le-ta pa ima prevelike različne krčne mere z ozirom na vremenske pogoje. To škoduje izdelavi tablic, zaradi tega pa često nastopajo reklamacije v nedovoljenem tolerančnem odstopanju podanih mer. Velike težave nastopajo tudi zaradi tega, ker je rok proizvodnje »dva meseca« od sprejetega naročila in celotne tehnične dokumentacije. Pogosto se dogaja, da planske službe obratov veliko prepozno naročajo tablice, zato se proizvajalec ne more držati postavljenega termina.

Pri gumi tesnilih za PTI, ki nam jih izdelujejo Strojne delavnice Ptuj, imamo stalne probleme, ker še danes ni dokončno ugotovljeno kakšna tesnila bi odgovarjala namenu, da bi bila za gotovo vodotesna. Zato imamo večkratne spremembe, kar seveda podražuje izdelek.

Pri poslovnih enotah združenega podjetja ISKRA smo imeli precejšnje težave s potenciometri, ki nam jih dobavlja obrat Sentjernej. Standardna kvaliteta ni ustrezala našemu namenu, zato so nastopale dostikrat reklamacije, s tem pa tudi zastoji v naši proizvodnji. Ustreznejša kvaliteta je zahtevala dodatna dela oz. daljši proces izdelave, zato so dobave potekale neredno oz. s precejšnjo zamudo. Zaradi omenjenih težav in kvalitete bomo v letu 1967 potenciometre naročili iz uvoza. Ta obrat nam tudi izdeluje plastne upore, dobave teh so potekale precej redno. Nekatere pozicije so primanjkovala, kar pa so v glavnem vzrok dodatna naročila oz. prepozna naročila s strani naše planske službe.

Obrat Mokronog, ki nam izdeluje elektrolitske kondenzatorje, je bil lansko leto v rekonstrukciji in dobave

zaradi tega niso prihajale pravočasno. Drugi vzrok, ki je ravno tako vplival na prepozno dobavo materiala je uvozni material. Situacija se ni izboljšala niti v tem letu, ker nam bodo količine, ki so naročene za februar, dobavili šele v marcu zaradi pomanjkanja PVC preobleka iz uvoza. Papirni oz. blok kondenzatorji, ki jih izdeluje tovarna v Semicu, so tudi problem, saj so dobave v letu 1966 potekale neredno in v premajhnih količinah. Vzrok tega je repromaterial, ki je večji del iz uvoza. Ravno tako je omenjena tovarna imela velike izvozne obveznosti. Letos je situacija nekoliko boljša, vendar ne bi mogli reči, da je popolnoma v redu, ker tovarna tudi letos kasni z dobavami.

Tovarna za elektroniko in avtomatiko Pržan nam dobavlja zvočnike. Pri omenjenih tovarnih smo imeli težave s 5-W zvočnikom, ker je bila

tovarna mnenja, da so naša naročila premajhna in za nje nerentabilna. Zaradi teh vzrokov nas je tovarna obvestila, da omenjeni tip zvočnika ne bo več izdeloval. Prišli smo do soglasja na ta način, da smo za leto 1967 naročili celotno količino z enkratno dobavo in upamo, da bo na ta način problem, ki je dosedaj nastajal, odpadel.

Motorčki MS 1, iz tovarne »Aparati« Ljubljana, niso ustrezali. Omenjena tovarna namreč izdeluje motorčke tudi za svoje potrebe, od teh serij pa odbira material, ki odgovarja našim zahtevam. Težave bodo nastopale toliko časa, dokler ne bodo začeli izdelovati motorčke nove izvedbe. Zadevno orodje ima v delu »Elektromehanika«.

Translatorji tovarne TEN so stalno problematični, ker nam jih dobavitelj zaradi premajhnih proizvodnih ka-

pacitet dobavlja v premajhnih količinah. Zaradi tega in znatno nižje cene iz uvoza je TEN pozitivno reagiral, saj smo pri TEN dosegli skoraj isto ceno, kot je bila dana s ponudbo inozemskega dobavitelja.

V četrti nabavni skupini ni bilo toliko problematičnega materiala, kot v ostalih nabavnih skupinah, vendar moramo omeniti nekatere bistvene materiale, pri katerih je prišlo do nekajkratnih zakasnitev. V drugi polovici leta 1966 je bila precej problematična nabava PVC skoznikov, kondenzatorjev, katere nam izdeluje ZZA, Ljubljana. Kondenzatorji so povzročali težave v tem, ker ZZA ni imel na razpolago dovolj deviznih sredstev za uvoz potrebnega repro-materiala in smo zato morali odstopati naša devizna sredstva. V zadnjem času se je situacija popravila in dobave tečejo redneje, če-

Nalezljiva zlatenica

Da bi bili člani kolektiva pravočasno in pravilno seznanjeni zalezljivo boleznijo »zlatenica«, ki se dokaj širi tudi po Gorenjski, nam je obratna ambulanta v Kranju poslala strokovni članek (opis bolezni, zadovna higiena, ukrepanje v času bolezni), ki ga v celoti objavljamo.

Nalezljiva zlatenica (Hepatitis epidemica) se je začela nevarno širiti tudi po Gorenjskem. To jealezljivo obolenje jeter; povzročitelj je virus. Oboli lahko vsak človek, največje število obolenj pa opažamo pri otrocih in mladih ljudeh. Obolenost je največja v jesenskem in zimskem času. Čas od okužbe do izbruha bolezni traja 15–40 dni.

Obolenje poteka v dveh zaporednih obdobjih. Običajno začne v prvi fazi z nejasnimi bolezenskimi znaki: vročina, bruhanje, bolečine v trebuhu, pomanjkanje apetita in splošno slabo počutje. Ti znaki se ne pojavijo vsi hkrati, ampak ima bolnik lahko le posamezne. Ta faza traja nekaj dni do dveh tednov ali pa sploh manjka in se bolezen začne kar z drugo fazo — ZLATENICO (porumenele očesne beločnice in koža). Dva do štiri dni preden se pojavi zlatenica, postane bolnikovo blato svetlejšje, urin pa temnejši.

Pri polovici vseh obolenj se zlatenica ne pojavi, vendar je bolnik ravno tako kužen. Ker nima vidnih znakov obolenja, ima pa neznatne znake obolenja, se misli, da preboleva »gripo«. Taki bolniki se navadno zdravijo z alkoholom, da bi pregnali »gripo«, s tem pa še povečajo okvaro jeter.

Bolezen traja približno 6 tednov. Pri določenem odstotku bolnikov, predvsem odraslih, preide obolenje v kronično obliko z vsemi posledicami.

Obolenje je posebno nevarno za noseče žene, kjer lahko konča s smrtjo. Obolenje je

možno preprečiti ali omiliti z gama-globulini, ki jih nosečnica dobi v posvetovalnici za noseče žene.

Izvor okužbe so blato, kri in izločki iz nosa. Bolnik je kužen že pred pojavom vidnih znakov obolenja (porumenele beločnice in koža) in okužuje svojo okolico predno je možno ugotoviti bolezen in izolirati bolnika.

Ker se virus izloča z blatom, moramo misliti na vse možne poti prenosa iz črevesja bolnika, v usta bodočega bolnika. Pri tem mislimo na direkten prenos (stik z bolnikom) in na indirektni prenos z okuženo vodo, živilom, umazanimi rokami in muhami.

Za preprečevanje širjenja obolenjaalezljive zlatenice so potrebni sledeči ukrepi:

1. OSEBNA HIGIENA: temeljito umivanje rok z milom in tekočo toplo vodo pred jedjo in po uporabi stranišča. Milo in brisača morata biti pri vsakem umivalniku. Posebno pri otrocih je priporočljivo, da je umivanje pod nadzorstvom. Vsak otrok mora imeti svojo brisačo.

2. HIGIENA STRANIŠČ: stranišča je potrebno najmanj 1 krat dnevno pomiti z vročo vodo in detergentom, nato pa razkužiti z Asepsolom ali Desolom (2 žlici na 1 liter tople vode). Posebno temeljito je treba razkužiti sedno desko, potezno vrstico z ročajem, kljuki na straniščnih vratih in stene.

3. KUHINJA: posodo (skodelice in krožniki) naj se pomiva v vroči vodi z detergentom, nato pa splakne pod tekočo vodo. Je-

dični pribor naj se po uporabi pomije in prekuha. Delovne površine (mize za pripravo jedi, deske za rezanje kruha, deske za rezanje mesnih in mlečnih izdelkov) in tla naj se redno pomiva z detergenti in razkuži z Asepsolom ali Desolom. Malico naj razdeljuje vedno zdrava oseba, po predhodnem temeljitom umivanju rok.

Ker jealezljiva zlatenica posebno nevarna nosečnicam, naj se te ob pojavu obolenja v bližnji okolici javijo v posvetovalnici zaradi zaščite z gama-globulini.

Bolnik se mora držati naslednjih navodil:

1. Pri ležanju in dieti se mora ravnati po zdravnikovih navodilih, ker ima sicer lahko težke posledice (kron. vnetje jeter, smrt).

2. Bolnik mora imeti svoj jedilni pribor in posodo, ki se posebej pomiva v vroči vodi in detergentu, pribor pa prekuhava.

3. Bolnik mora imeti svojo brisačo, osebno in posteljno perilo, ki ga mora pred pranjem 12 ur namakati v raztopini Desola ali Asepsola (2 jedilni žlici na 1 liter vode).

4. Bolnik in njegovi svojci morajo paziti na osebno higieno (vsak mora imeti svojo brisačo, temeljito umiti roke pred pripravljanjem hrane, pred jedjo in po uporabi stranišča s tekočo toplo vodo in milom, kar naj se pri otrocih nadzoruje). Paziti na že opisano higieno stranišč.

Neprimerno pitno vodo je treba prekuhavati in šele takrat uporabljati za pranje posode, zelenjave, sadja in umivanje.

S straniščno gnojnico se ne sme zalivati povrtnine!

Osebe z začetnimi znaki obolenja naj se takoj javijo pri zdravniku!

Naš Roman Seljak tudi letos uspešen

Menim, da je prav, da vsaj enkrat na leto nekaj vrstic posvetimo našemu uslužbencu v servisnem sektorju PSO. Romanu Seljaku, nekajkratnemu državnemu prvaku v smučarskih tekih. Že nekaj sezon sem dosegal tako na domačih, kakor tudi na mednarodnih tekaških tekmovanjih prav lepe rezultate, ki govore za to, da Seljak zares sodi med peščico tistih naših smučarjev, ki nekaj veljajo tudi v mednarodni smuški areni.

V letošnji smučarski sezoni je spet zabeležil vrsto solidnih uspehov, kar kaže, da je še vedno v dobri formi in lahko v reprezentanci z njim računajo. Tako na primer je na letošnjih mednarodnih A tekmah v klasičnem smučanju, skupno s tekačema Mlinarjem in Bavčetom pripomogel, da se je v dokaj hudi konkurenci jugoslovanska reprezentanca plasirala na dobro 5. mesto in tako za seboj pustila dve ekipi Avstrije, ekipi Francije in ZRN. Na

22. državnem prvenstvu v smučarskih tekih na Ravnah na Koroškem si je Roman Seljak v teku na 30 km zagotovil zanesljivo zmago pred številnimi tekači in tako v tej disciplini spet dosegel naslov državnega prvaka. V ostalih disciplinah je dosegel solidne rezultate, čeprav je na letošnjem državnem prvenstvu prodrlo v vrh nekaj mlajših tekačev, ki so pokazali veliko obetajoče dosežke.

Želeti je, da bi se naši smučarji-tekači in med njimi Roman Seljak, kar najbolje odrezal tudi na tekmovanjih 25. in 26. februarja v Garmsch-Partenkirchenu, kjer se bodo pomerili slejkoprej res najboljši tekači iz evropskih držav, ki v smučarskih tekih nekaj pomenijo, za pokal Kurikala. Takšne solidne rezultate Seljaku in njegovim tovarišem v reprezentanci nedvomno želimo tudi v nekaterih drugih tekmovanjih držav, ki jih še čakajo do konca letošnje smučarske sezone.

— 1 —

Popravek

V zadnji številki glasila je tiskarski škrtal spreminil besedo kadrovski v varnostni, zato se mora stavek v članku pod naslovom »Stanovanja«

ZAHVALA

Ob smrti najinega očeta
JANEZA SITARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v montaži tvecev in skladišču kovin tovarne »Elektromehanika« Kranj, za izraze sožalja, podarjena venca in spremstvo na njegovih zadnjih potih.

Hčerka Marinka Kalan
z družino in
sin Stane z družino

v zadnjem odstavku pod št. 4 glasiti takole: Komisija je sprejela sklep, da se vsi sklepi komisije redno objavljajo v glasilu »Iskra« in da se o tem obveščajo tudi: direktor tovarne, tajništvo organov upravljanja, šef kadrovske službe, zadovna stranka in vsi člani komisije.

I S K R A — glasilu delovnega kolektiva Iskra industrije za elektromehaniko teko münikacije elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Tisk in klišej: »CP Gorenjski tisk« Kranj

prav še ne povsem zadovoljivo.

V zadnjem trimesečju je bil večkrat kritičen črni lak sat emajl za električne števec, ker tovarna Color Medvode ni imela na razpolago kvalitetnih saj, ki jih uvažala. Kasneje se je stanje popravilo, tako da imamo v zadnjem času na zalogi predpisane količine tega laka, ki se nujno mora starati, da se doseže ustrezna kvaliteta in postopek lakiranja.

Imeli smo nekaj primerov težav s kemično tovarno Podnart, ki nam dobavlja razne galvanske soli. Skoraj vse soli so vezane na uvozne surovine, ki pa zaradi pomanjkanja dinarskih ali deviznih sredstev omenjene tovarne niso prispele pravočasno, kar je imelo za posledico zaostanke s preskrbo galvanskih soli. Pripomniti moramo, da je bilo to le občasno, vendar smo zaradi

tega imeli nekaj zaostankov pri galvanski obdelavi raznih delov.

Odslek za kooperacije je v drugem polletju imel v osvajanju 8-mm kinoprojektor KA-1, številčnik S-2, telefonske aparate ATA-31 in PTI-63.

Za KA-1 so vsi zunaj nabavljeni deli v redu, razen objektiv in stikala. Domači objektiv je tako slabe kvalitete, da bo v bodoče dobavljen iz inozemstva, do čim je stikalo po rekonstrukciji še v raziskavi v našem razvoju.

Številčnik je v celoti osvojen, problem je edinele transport za metalizacijo kolutov in številčnic.

ATA-31 je v celoti osvojen — zamenjati smo morali dobavitelja delov iz PVC materiala.

PTI-63 ima kljub rekonstrukciji še nekatere probleme, predvsem tesnjenje proti vodi. Kot drugi pro-

blem pa so slušalke od »Rudji Čajevca«, kjer so ugotovljene manjše pomanjkljivosti in slaba dobava spiralnih vrvic od Novkabila.

Zamenjali smo dobavitelja za dobavo delov iz plastike za izdelavo bobnov za kinoprojektor KN-3, za izdelavo delov za EVS-combi, za izdelavo vzmeti, dočim je zamenjava napisnih tablic v toku. Spremembe dobaviteljev so narekovale boljša kvaliteta, nižje cene in rednejše dobave.

Kot v prvem polletju, tako je bila tudi v drugem polletju leta 1966 preskrba z uvoznim materialom sorazmerno dobra. V teku leta 1966 smo dokaj dobro uspevali, da smo z izredno tesnim sodelovanjem z nabavno organizacijo VZP usklajevali v okviru preliha deviznih sredstev plačila najbolj nujnega uvoznega materiala. To nam je uspevalo toliko bolj, ker

smo pri nekaterih dobaviteljih od katerih imamo večji uvoz, dobili kredite do gotove višine in ni bilo nujno, da bi vse dobave plačevali tekoče. Večje težave so v drugem polletju, predvsem pa v zadnjem četrtletju predstavljala dinarska sredstva, ki jih večkrat nismo imeli za odkup deviznih sredstev.

Izgledi za prvo polletje leta 1967 so precej enaki kot pa je bilo v letu 1966, ker smo z ozirom na izkušnje prvih dveh mesecev tega leta občutili enake težave kot pa smo jih imeli v drugem polletju leta 1966. Opažamo, da nekatera podjetja, ki so bila stalno v zamudah z dobavami materiala, že sedaj kasnijo in nam ustvarjajo problematiko. Predvsem stremimo za tem, da bi prvo trimesečje čim ugodneje rešili z vsem potrebnim materialom, kar bi nam pripomoglo da bi čim ugodneje izpolnili

proizvodni plan prvih treh mesecev, s tem pa bi imeli boljše pogoje za izpolnitev letnega proizvodnega plana.

Dosti večje težave pri nabavi uvoznega materiala pa predvidevamo v prvem polletju leta 1967. Težave že sedaj nastopajo zaradi novega deviznega režima, novih carinskih predpisov, predvsem pa bodo nastale težave v prvem trimesečju, ker nismo ob koncu preteklega leta imeli niti dinarskih in ne deviznih sredstev na razpolago, da bi lahko izvršili plačila materiala za prvo trimesečje leta 1967.

Nabavna služba kranjske tovarne stremi, da čim ugodneje in v korist tovarne reši vse probleme s pravočasno dobavo potrebnega materiala, da bi v letu 1967 lahko izvršili vse postavljene naloge.

Zvonko Vidic